

3. Архіви – Криміналістичний вісник – МВС України. URL: <https://visnyk.dndekc.mvs.gov.ua/index.php/visnyk/issue/archive> (дата звернення 09.08.2024).

4. Холодова О. Ю., Михальський О. О., Донцова О. С. Методичні рекомендації з визначення вартості машин, обладнання, сировини та споживчих товарів з урахуванням ретроспективності оцінки при проведенні судово-товарознавчих експертиз. Дніпро: ДніпроНДІСЕ, ХНДІСЕ, 2019. 64 с. (№ держреєстрації 0118U000659).

5. Про затвердження Національного стандарту N 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав». Постанова Кабінету міністрів України від 10 вересня 2003 року N 1440. Документ 1440-2003-п. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF#Text> (дата звернення 02.08.2024).

6. Zaiats, Ya. I. Computer banks of product data as a factor to improve the efficiency of their study. Przegląd włókienniczy. Włókno. Odzież. Skóra. Rok LXXIII. Nr 7-8 Lipiec-Sierpień 2019. S. 35-37.

7. Гуцалюк М. В., Антонюк П. Є. Щодо сутності електронної (цифрової) інформації як джерела доказів у кримінальному провадженні. Криміналістичний вісник: наук.-практ. зб.; ДНДЕКЦ МВС України; НАВС. Київ: ДНДЕКЦ МВС України, 2020. No 1 (33). С. 37–50.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Бернадська Оксана,
науковий співробітник

*Київського відділення Національного наукового центру
«Інститут судових експертиз імені Засл. проф. М. С. Бокаріуса»*

Сич Ігор,

*кандидат фармацевтичних наук,
заступник завідувача відділення з експертної діяльності,
Київського відділення Національного наукового центру
«Інститут судових експертиз імені Засл. проф. М. С. Бокаріуса»*

У сучасних умовах військових конфліктів питання проведення криміналістичних молекулярно-генетичних досліджень військово-

службовців набуває особливої актуальності. В Україні, де триває війна, ці дослідження є важливими для ідентифікації загиблих, розслідування військових злочинів та встановлення особистості невідомих осіб. У цьому контексті постає низка проблем, що потребують розгляду та вирішення.

Одним із найважливіших аспектів є ідентифікація загиблих та зниклих безвісти військовослужбовців. В умовах воєнного стану виникає багато труднощів, пов'язаних із змінами в тілесних останках через бойові дії, доступом до місць загибелі та збереженням біологічного матеріалу. Використання ДНК-аналізу для встановлення особи є найбільш надійним методом, що дозволяє ідентифікувати загиблих навіть при значній деградації тіла. Основними методами є порівняння ДНК з базами даних ДНК родичів та застосування новітніх технологій секвенування, що забезпечують високу точність та надійність результатів.

Криміналістичні молекулярно-генетичні дослідження також відіграють ключову роль у розслідуванні військових злочинів. Виявлення та аналіз ДНК на місцях злочинів дозволяє встановити причетність до злочину конкретних осіб, що є важливим для правосуддя. У цьому контексті важливо враховувати можливість контамінації зразків, необхідність збереження цілісності доказів та точність методів аналізу. Використання технологій секвенування нового покоління (NGS) дозволяє значно підвищити ефективність таких досліджень.

Етичні та правові аспекти також відіграють важливу роль у криміналістичних дослідженнях. Забезпечення конфіденційності результатів досліджень та збереження інформації в умовах воєнного стану є критично важливими. Необхідно створити законодавчу базу для проведення молекулярно-генетичних досліджень, враховуючи міжнародні норми та стандарти. Це включає захист прав військовослужбовців та цивільних осіб на конфіденційність, недопущення дискримінації на основі генетичної інформації та забезпечення етичних стандартів при проведенні досліджень.

Технологічні виклики та інновації є ще одним аспектом, що потребує уваги. Використання технологій секвенування нового покоління (NGS), CRISPR для редагування генів та біоінформатика для аналізу великих даних є важливими для розвитку цієї галузі. Розвиток лабораторій, забезпечення обладнанням та реактивами, підготовка кваліфікованих кадрів також є необхідними умовами для ефективного проведення досліджень. Впровадження новітніх технологій дозволяє значно підвищити точність та швидкість аналізу, що особливо важливо в умовах воєнного стану.

Психологічні аспекти не можна залишати поза увагою. Надання психологічної підтримки військовослужбовцям у випадках виявлення генетичних схильностей до захворювань є важливим завданням. Це включає інформування про можливі ризики, розробку плану дій для профілактики захворювань та надання психологічної допомоги для зменшення стресу та тривожності. Також важливо працювати з родичами загиблих та зниклих безвісти військовослужбовців, надаючи їм підтримку у процесі ідентифікації та допомогу у подоланні втрати.

Криміналістичні молекулярно-генетичні дослідження військовослужбовців в умовах воєнного стану є критично важливими для вирішення низки питань, пов'язаних з ідентифікацією, розслідуванням військових злочинів, медичним обслуговуванням та психологічною підтримкою. Їхнє ефективне проведення вимагає комплексного підходу, який включає технологічний розвиток, законодавче регулювання та етичні стандарти. Для успішного вирішення цих завдань необхідна тісна співпраця між науковими установами, правоохоронними органами, медичними закладами, державними органами та міжнародними організаціями. Це дозволить забезпечити високий рівень якості та надійності досліджень, сприяти збереженню здоров'я військовослужбовців та їхньої адаптації до мирного життя після закінчення війни.

Література:

1. Вступ до молекулярної генетики. – К.: Вид-во Академії наук України, 2020.
2. Секвенування нового покоління: технології та застосування. – Львів: Наукове вид-во, 2021.
3. Генетичні дослідження у військовій медицині. – Харків: Медичний університет, 2022.
4. Етичні та правові аспекти молекулярно-генетичних досліджень. – Одеса: Юридичний видавничий дім, 2019.
5. Криміналістичні методи ідентифікації особи за ДНК. – Дніпро: Юридичний університет, 2021.